

Fabola Campus

TRAILERBAR BO

Campus är snarare en uppskalad jolle än en förminskad kölbåt. Det märks på seglingsegenskaperna, hanterbarheten och detaljernas dimensionering.

TEXT OCH FOTO JOHANNES NORDEMAR

Drygt 30 år har passerat sedan Fabola Campus gjorde bejublad entré på marknaden. Sedan dess har modellen genomgått flera steg av uppdateringar och förändringar. Men grundtankarna har funnits med och bevarats under alla år.

– Båten skulle vara enkel och hanterbar. Det fanns inga liknande på den tiden, säger Bernt Lindquist, som ritat Campus.

Den första modellen kom 1981, hade öppen ruff och hette 550. Det innovativa låg framför allt i att båten hade sänkköl och vattenbarlast. På det sättet kunde torrvikten hållas låg och båten enkelt sjösättas, riggas och transporteras på släp bakom en vanlig personbil. När båten väl låg i vattnet fylldes barlasttanken upp, och vips hade båten motsvarande 150 kilo extra vikt i botten för rätande moment och betedde sig som en kölbåt under segling. Båten sålde bra från start och fick fina omdömen i båtpressen. Båtspekulater var tvungna att leta på andra kontinenter för att hitta rimliga alternativ vid den tiden, varför Campus i princip hade öppet mål hos förstabåtsägare och äldre båtmänniskor som letade efter något lätthanterligt med låga underhållskostnader.

Lätt, snabb och något mjuk

En stor konkurrensfördel var så klart priset. Genom att använda jollekomponenter och inte överdimensionera kunde Fabola sälja en komplett och seglingsfärdig båt till långt under priset för andra övernattningsbara båtar i samma storlek. Eftersom Bernt är gammal jollekapseglare vet han också hur vikt påverkar farten. Bara 500 kilo i deplacement och ett lätt drivet skrov gör båten både pigg och lättseglad. Det innebär också att seglare som är vana vid större båtar lätt upplever Campus som tunn och mjuk i skrovet, vilket den har fått en del kritik för.

– Visst, laminatet rör på sig, men det är absolut inga problem med hållfastheten, försäkrar Bernt.

Två år efter att 550 presenterades kom Campus 600, som var en halv meter längre och hade en helt stängd ruff, självlänsande sittbrunn och en, om än mycket liten, akterkabin. I och med ruffen i aktern, som kunde fungera som ett stort stuvfack, sovplats för barn eller ge avskildhet för en portapotti, flyttades sittbrunnen en bit föröver. Det gjorde att besättningens vikt hamnade bättre i båten. Andra förändringar var ny rigg med svepta spridare och både över- och undervant. Parallellt med 600:an tillverkades en öppen variant med fördäck, kallad 500. Den öppna båten övergick senare i modellerna 580 och 595, fortfarande baserad på 600:ans skrov.

Djupgående på 20 centimeter

1999 var det dags för nästa uppdatering av Campus. Båten växte några decimeter, men fick framför allt moderna linjer med rakare stäv och bredare akter. 650, som den tredje generationen heter, fick även bly i kölbladet

FREDRIKS TRE TIPS

1 Skaffa en dränkbar pump för att snabbare tömma barlasttanken om båten ska trailas ofta.

2 Roderlås är bekvämt för ensamsegelaren.

3 Den som kappseglar kan ha nytta av att montera en skotskena.

för ytterligare förbättrade seglingsegenskaper. Dessutom konstruerades kölrumman så att kölen blev vikbar, vilket minimerar skador vid grundstötning. 650:an har alltså tre lägen för kölen. Vid segling är den helt nedfälld. När båten ska tas upp eller manövreras in på grundare vatten kan kölen antingen fällas bakåt eller lyftas upp. Med fälld köl minskar djupgåendet från 1,2 till 0,7 meter och med kölen upphissad klarar sig båten med bara 20 centimeter vatten under skrovet. Bara en sån sak skapar unika möjligheter att utforska delar av skärgården där en båt med fenköl bara kan fantisera om att våga sig in.

2002 gjordes en liten förändring på grund av att nya former behövde tas fram efter en brand på varvet. 650 Mark 2 har därför ett bredare och bärigare akterskepp. 2007 kom den fjärde generationens Campus, med ytterligare förändrade linjer i skrovet. 6.6 heter modellen som efterträtt 650 och fortfarande säljs ny. Även om det är mycket som förbättrats och förändrats är släktskapet ändå tydligt mellan den första 600:an och den nuvarande 6.6:an. Sedan några år finns även en större version av Campus, kallad 7.4, en systerbåt till dagsegelaren Diva 24.

Fabola Campus 650

Längd: 6,60 meter

Bredd: 2,20 meter

Djup: 1,20/0,20 meter

Motor: Utombordare

Kojplatser: 4 st

Deplacement: 540 kg

Kölvikt: 50 kg (150 kg vatten)

Segelyta: 17 kvm (stor + genua)

SRS-tal: 1,068

Konstruktör: Bernt Lindquist

Varv: Fabola Yachts

Tillverkningsår: 1999–2007 (ursprungsmodellen redan 1981)

Antal tillverkade båtar: Ca 200 ex (1000 ex totalt, alla modeller)

Pris begagnad: 60 000–90 000 kronor

BÅT FÖR FYRA

Fredrik Hjelmstedt använder mest sin båt för dagseglingar. Framförallt gillar han att den går att sjösätta ensam.

Interiör

Camping deluxe

Tar seglaren Campus för vad den är, en enkel båt med möjlighet till övernattning, då imponerar utrymmena. Men någon semesterbåt för hela familjen, det blir hon nog aldrig.

Till skillnad från många 60- och 70-talsbåtar i 20-fotsklassen upplevs Campus 650 inte som irriterande trång. Det fungerar att ta sig förbi en person som står nedanför insteget till ruffen utan att trampa personen på tårna, och det är väl ungefär den måttstocken som bör tillämpas på den här typen av båt. Att jämföra Campus innerutrymmen med familjebåtar på 28–32 fot är både onödigt och ojuste. Här handlar det om en dagseglare med övernattningsmöjlighet. Ser man båten på det sättet är det lättare att se mervärdena i de utrymmen som trots allt finns under däck.

Nedgångsluckan till ruffen är skjutbar på traditionellt vis samt avtagbar. Med ett enkelt handgrepp kan luckan tas bort helt och öppningen sträcker sig då i princip fram till masten. Tack vare en, för båtstorleken, gi-

gantisk sprayhood blir ruffen både rymlig och luftig. Med ett sittbrunnstält monterat känns Campusen genast rymlig invändigt, med ståhöjd mitt i båten och gott om plats för umgänge under taket i sittbrunnen. Men den största vinsten med sittbrunnstältet ligger kanske ändå i möjligheten att kunna förvara kläder och packning i sittbrunnen om fyra personer ska sova. För mycket till stuvutrymmen invändigt är det inte tal om när båten seglas med full besättning.

Fyra kojplatser

I aktern finns två långa stickkojer. Mellan dem finns en förvaringslåda som sitter ihop med fotsteget vid ruffluckan. Skrovsidorna och rufftaket är klädda med filtmattna, vilket gör plastkänslan mindre påtaglig. Standarden är dock enkel, helt enligt konceptet.

Därför finns bara ett bärbart pentry som tas fram vid matlagning och rimligen passar bäst på sittbrunnsturken eller i land. På äldre Campusar fanns pentrylåda som tillval. Den placerades då för om babords stickkoj. I de nyare båtarna har tillverkaren gått ifrån detta för större flexibilitet. Stickkojerna är skilda från de förliga kojerna genom kilformade stuvfack som är fastlaminerade mot skrovet. De bidrar därför med stadga och utgör samtidigt infästningen till röstjärn/tie-rods.

Kölen viks eller hissas

Mitt i båten finns hjärtat i konstruktionen – költrumman. Under locket, som sitter med ett snäppfäste, finns den fällbara kölen. Vid en plötslig grundstötning viks hela kölen bakåt, vilket är tänkt som en säkerhetsdetalj. En tamp i aktern på költrumman gör att kölen enkelt kan vikas bakåt, vilket minskar djupgåendet från 1,2 till 0,7 meter. Funktionen gör att Campus smidigt kan manövreras in i grunda vikar.

Den som vill ha ett ännu mindre djupgå-

BILD FÖR BILD

- 1** Campusen har visserligen fyra kojplatser, men för semestersegling behövs utrymmet föröver för packning.
- 2** Akterruffen är tänkt att kunna användas till lite av varje. Här ryms en portapotti för den som vill ha avskildhet. Men bäst passar nog den lilla akterruffen som ett stort stuvfack.
- 3** Stuvfacken är plastade mot skrovet och skiljer stickkojerna från de förliga kojerna.
- 4** Mellan stickkojerna finns ett bra utdragbart stuvutrymme som kombineras med ett fotsteg.
- 5** Hjärtat i båtkonstruktionen sitter i mitten av ruffen. Genom att dra i den rosa tampen som syns på bilden viks kölen bakåt in i trumman. Djupgåendet minskar då från 1,2 till 0,7 meter.
- 6** Stickkojerna är långa och bra, inredningen enkel och spartansk.
- 7** Med sittbrunnstältet uppe blir Campus riktigt rymlig. Vid ruffluckan finns det ståhöjd och sex personer sitter ledigt och kurar i sittbrunnen.

ende kan hissa upp kölen. Det kräver att locket öppnas och att en talja monteras, men då sticker båten endast cirka 20 centimeter. Detta läge används framför allt vid trailertransport.

De förliga kojerna ligger en nivå högre än

stickkojerna, för att vinna lite i bredd. Framför maststötten finns inspektionsluckan till barlasttanken på 150 liter som ligger under kojerna. Den fyller en vital funktion och bör inspekteras före köp. I besiktningens kommentar beskriver vi detta vidare.

Exteriör

Modernt och sparsamt

Skrovlinjerna hos Campus 650 är moderna, med bred akter och nästan rak stäv. I och med förhållandevis kläna dimensioner blir båten lätt och hanterbar för ensamsegling.

På håll ser Campus 650 större ut än vad den egentligen är. Sprayhood, mantåg och grabbräcken gör att båten känns rejäl och vuxen. Det är egentligen inte förrän vi tittar in i båten eller börjar titta på detaljer som det uppenbaras att den är rejält nedbantad. Ingenting är överdimensionerat, som på så många äldre båtar av samma storlek. Nej, Campus har kläna dimensioner på skot och fall och saknar till exempel vinschar helt och hållet. Genuaskotet går genom ett block och sedan direkt till en skoträtta. Vanten sitter i originalmontaget surrade med tampar mellan vajer och infästning i däcket, men på just det här exemplaret är toppvanten försedda med vantskruvar. Anledningen till utförandet är att kunna hålla vikt och kostnader nere utan att göra avkall på funktionen.

Riggas ensam

Många ägare har uppgraderat utrustning-

en, men det ligger något attraktivt i att balansera strax över gränsen till vad som är nödvändigt. Masten är ett bra exempel. Riggen är av partialtyp med svepta spridare. Godset är inte tjockare än vad som krävs, vilket gör att en person hanterar masten ensam. Vid riggning monteras masten horisontellt på mastfoten, som har ett gångjärn. Sedan kopplas vanten och masten reses genom att dra i fockfallet. Förstaget är egentligen det enda ställe som behöver justeras med en vantskruv, men som så många Campusägare redan upptäckt blir riggen styvare och mer lätttrimmad när även tamparna vid över- och undervant ersätts av vantskruvar.

Gennakerpeket i stäven är en finurlig lösning som finns på nyare Campusar. Det är nämligen konstruerat så att det fungerar som ett fast monterat fotsteg. Tillsammans med den moderna skrovformen och snitsigt skurna fönster ger Campus 650 intryck av att vara en modern och kvick båt. När det

kommer till seglingsegenskaper behöver Campus inte heller skämmas för sig. Den låga vikten gör henne aningen rank, precis som andra mindre båtar, men det gör också att hon sticker iväg snabbt när det kommer en vindby.

Livlig men underriggad

Under provseglingen blåste det måttligt och då bjöd Campus 650 inte på några överraskningar. Hon reagerar kvickt och är snabb för sin storlek, tack vare ett lättdrivet skrov. Rodertrycket känns neutralt utan tendenser till lovgirighet.

Eftersom Campus är något underriggad med storsegel och genua på totalt 17 kvadratmeter känns hon trots den låga vikten trygg. Båten har under åren fått beröm för sina fina seglingsegenskaper, vilket gör den till ett bra alternativ för nybörjare på sjön. Det är bara viktigt att komma ihåg att besättningens vikt utgör en stor del av det rätande momentet.

Det gäller alltså att sitta på rätt sida när det brallar i. Att på egen hand kunna sjösätta och rigga båten samt ha möjlighet att förvara den på en trailer gör dessutom ägandet både enkelt och billigt.

Bild för bild

- 1** Den största vinsten med Campus är enkelheten. På 20 minuter kan båten riggas och sjösättas. Att den kan förflyttas på trailer skapar många möjligheter till spännande utflyktsmål.
- 2** Ingenting på Campus är överdimensionerat. På så sätt blir hanteringen enkel. Mastfoten har gångjärn och riggen reses av en person.
- 3** På håll ser Campus större och tyngre ut än hon egentligen är. Allt väsentligt finns där. Vid segling inomskärs fungerar hon för semestersegling med campingkänsla.
- 4** Sittbrunnen har plats för fyra till sex personer och luckan till akterruffen kan fällas upp till ett litet bord.
- 5** Den höga sprayhooden ger Campus ett vuxet utseende och erbjuder bra skydd samt ståhöjd vid ruffluckan.
- 6** Gennakerpeket fungerar även som ett fotsteg.
- 7** Sittbrunnstältet gör Campusen till en stor båt invändigt. För en familj på semester är det absolut nödvändigt.

Besiktningssmannen Conny Zetterberg om Campus

”Helt suverän för rätt ändamål”

Problemet med Campus är att folk ibland tror att det är en havskryssare. Det är en jolle och den ska seglas därefter, säger besiktningssman Conny Zetterberg.

Det betyder att Campus är en båt bäst lämpad för kustnära skyddade vatten och sjöar.

– Seglar du till Gotland och råkar i dåligt väder får du problem. Det handlar om att inse vad Campusen är för en båt. För att vara trailbar måste vikten vara låg, och därför är den inte lika stark som en tyngre båt.

Att plasten deformeras lite när båten lyfts är helt normalt, enligt Conny. Precis på samma sätt som en flygplansvinge flexar under påfrestning är det inget fel i sig att skrovet rör på sig.

– Tidiga exemplar kan ha installationer som är lite väl enkla. Jag tycker att infästningar ska vara skruvade och inte popnitade.

Han har under årens lopp hunnit bekanta sig med Campusar av olika årgångar och menar att det skiljer mycket i utrustning och skick mellan olika exemplar, eftersom båten tillverkats under så lång tid. Båtar i Campus storlek överlätläsesbesiktigas säl-

lan, men enligt Conny finns det inte heller några särskilda typfel. För en eventuell köpare handlar det istället om att göra en generell översyn.

– Kolla till exempel infästningar, beslag på däck, köl och botten.

Beslag ska vara tätade så att vatten inte kan ta sig in i däckets sandwichkärna. Precis som med alla segelbåtar gäller det också att leta efter grundstötningsskador. Nu är Campus en lätt båt, vilket minskar risken för svåra skador, men skrovet bör kontrolleras.

– Har båten förvarats på trailer ska man vara extra noga med botten. Det är viktigt att rullarna hamnar på rätt ställe för att båten inte ska belastas fel.

De defekter som finns på Campusar är ofta ägarrelaterade. Conny har stött på exemplar där konstruktionen skadats på grund av att ägaren hanterat båten felaktigt vid upptagning. Det är viktigt att backa ner trailern ordentligt i vattnet. Hjulen ska vara under vattenytan. Om båten vinschas upp utan att trailern körts ner ordentligt blir belastningen på stävöglan för stor. Det kan göra att barlasttanken släpper från skrovet, något som enligt tillverkaren Campus Boats

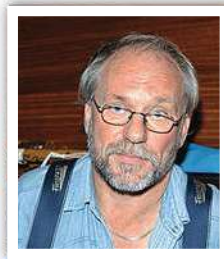
hänt i några fall. Ofta läcker då barlasttanken och vatten lägger sig mellan skrov och basinredning. Att laga detta är inte komplicerat, men det kan ta tid att hitta läckaget. Ett sätt att kontrollera barlasttanken är att fylla den, sätta i dyvikan och sedan öppna inspektionsluckan till tanken och observera om vattennivån sjunker. Håller sig vattnet på samma nivå efter 15 minuter är barlasttanken hel.

Är det många detaljer som är utbytta eller ombyggda säger Conny att en köpare bör vara extra uppmärksam.

– En häändig man kan förstöra vilken båt som helst och de flesta fel beror på ägaren.

Avslutningsvis säger Conny att ett sittbrunnstält definitivt är att rekommendera för den som tänkt använda båten för semestersegling. Han

tycker också att spekulanter ska titta efter båtar där trailer ingår, eftersom en bra trailer kostar en hel del, vilket gör att det är fördelaktigt om den kan ingå i köpet.

Om man inte köper en Campus 650, vad köper man då?

FOTO: MAXIBRYGGAN.SE

Sailart 20

Längd: 6,30 meter
Bredd: 2,50 meter
Djup: 1,40/0,60 meter
Motor: Utombordare
Kojplatser: 4 st
Deplacement: 820 kg
Kölvikt: 180 kg
Segelyta: 18 kvm
SRS-tal: –
Konstruktör: Frank Störck
Varv: Sailart
Tillverkningsår: 2002–
Antal tillverkade båtar: –
Pris begagnad: 150 000–240 000 kronor

FOTO: BOATZ4.COM

Micro 19

Längd: 5,50 meter
Bredd: 2,44 meter
Djup: 1,10/0,19 meter
Motor: Utombordare
Kojplatser: 4 st
Deplacement: 550 kg
Kölvikt: –
Segelyta: 18,5 kvm
SRS-tal: 0,0969
Konstruktör: Nestro Völker
Varv: Mariner Construções Náuticas Ltd
Tillverkningsår: 1986–
Antal tillverkade båtar: –
Pris begagnad: 30 000–60 000 kronor

Skippi 650

Längd: 6,50 meter
Bredd: 2,48 meter
Djup: 1,5/0,38 meter
Motor: Utombordare
Kojplatser: 4 st
Deplacement: 850 kg
Kölvikt: 190 kg
Segelyta: 21 kvm
SRS-tal: 1,064
Konstruktör: Jerzy Plesniewski
Varv: Skippi Yachts
Tillverkningsår: 2005–2015
Antal tillverkade båtar: –
Pris begagnad: 90 000–220 000 kronor